

מוקו (מאיר אדיר), מתחבק עם הסוסה אוליביה

רבותיי ההיסטוריה חוזרת

בימים הקרים האלו, כשהטמפרטורה אצלנו כמעט צונחת לאפס מעלות, וכל כך קשה לצאת מהבית אל הקור הגדול, חשבנו איך לחמם לכם את הלב, בגיליון קצת שונה ואחר משלושת קודמיו.

קצת לצאת מהשגרה ולהיזכר ברגעים היפים של פעם. בשנים שחלפו וכבר לא יחזרו. להציץ ולהיזכר איך נראינו בעבר. בתמונות, בזיכרונות, בפרוטוקולים, בחוויות.

לחלק מכם זה יעלה זיכרונות ישנים וטובים, חלק אולי יחשוב איזה תמימים היינו אז, חלק לא קטן בוודאי לא יכיר את הנפשות הפועלות שחלקם לצערנו כבר לא איתנו, ואולי, ממש אולי, חלק יאמר, הלוואי ויכולנו לחזור לאותם ימים...

אנחנו מזמינות אתכם ואתכן, לצלול יחד איתנו, במנהרת הזמן, להיסטוריה של קיבוצנו הנפלא, ולהיזכר בערגה בהיסטוריה שלנו. תודה גדולה לכל אלו ששיתפו אותנו בחוויות הלינה המשותפת שלהם. מסתבר, שלא משנה באיזה גיל ובאיזו שנה - כשהלילה ירד והחושך הגיע - כולם פחדו באותה מידה...

קריאה מהנה.
רית ומרב

כתובת המערכת: kh8982171@gmail.com עריכה והפקה: מרב אילן ורית ברוך
עיצוב גרפי: רוני אסקפה שני איורים: יעקב גוטרמן תשבץ: דינה וייג

לחברים שלום,

בעקבות המאמר שהתפרסם בגיליון הקודם בנושא הטרדה מינית, מגיעים אלי פניות אנונימיות אישיות. אשמח לשוחח איתכם/ אבל אין חובה לדבר איתי. אם יותר נוח ניתן לפנות למרכז סיוע. מספרי הקשר הם:

הקו החם - 1202

קו ישיר - 09-7747760

אימייל - withu@1202sharon.org.il

צ'ט - sh.1202.org.il

בברכה

רותי הילר 052-3374501

הקיבוץ משתתף בצערן של משפחות גולדברגר, אסקפה ולוי - לידר על מותה של מרים גולדברגר ז"ל. יהי זכרה ברוך

למיכל ולכל המשפחה המורחבת, איתכם באבלכם במות האם והסבתא הדסה אשל ז"ל. שלא תדעו עוד צער, מכל בית העוגן

מרים גולדברג ז"ל

2.2.1922-25.1.2016

יהודית אסקפה

אמא'לה שלי,

כבר ימים רבים שאני מנסה להכין את עצמי לרגע שאצטרך להיפרד ממך בפעם האחרונה, ועכשיו, כשהגיע רגע הפרידה, היא קשה לי ממש. אני יודעת שנגאלת סוף סוף משנים של חוסר אונים, תיסכול ועצב, כשאת גולשת בישרות האחרונה של חיך, ישובה בכיסא הגלגלים שלך, ואין מושיע. בשנים האלה, הפכת להיות העטיפה החיוורת של האשה יוצאת הדופן, החכמה, החזקה, הדעתנית ורבת המעש שהיית. הידיעה שעכשיו טוב לך יותר, ושהגעת סוף סוף אל השלווה שכל כך חסרה לך, מקלה מעט על עצב הפרידה.

לפני פרידה, רציתי להגיד לך שוב שהיית לי אמא נהדרת. שבע שנים הייתי לכם בת יחידה, ויחד עם אבא הרעפתם עלי שפע של אהבה, תשומת לב ופינוק, במושגים של אז.

היינו הולכות יחד בשבילי הקיבוץ ומטיילות בסביבה הקרובה, הפנית את תשומת לבי לנמלים החרוצות, הצועדות בשורה חיילית, לחלזון נות היוצאים אחר הגשם ושולפים את ראשיהם מקונכייתיהם. לציפורים הנוודות החולפות בשמיים.

ידעת לספר סיפורים בשפה ציורית ושוטפת, החל בטולדי מיקלוש הגיבור העממי ופירושקה האובתו, ועד לסיפורי הסרטים למבוגרים שראית בקולנוע על הדשא בקיבוץ. החכמת אותי בביאוריך לסיפורי התנ"ך, וכשלמת בירושלים הבאת לי ספרים קטנים של הציירים האימפרסיוניסטים. שתיתי בצמא את תורתך ששתלת בי מבלי לתת שיעור, אלא בכל מעשיך ופעולתך, ובאופן שבו היית מסורה לכל דבר שעשית.

הקדשת את חיך לפיתוח ולפעולה למען התרבות והחברה בקיבוץ. השקעת ממרצך הבלתי נגמר בהרצאת דעת ובחינוך מחזורים רבים של בני קיבוץ ובני נוער, ונדמה לי כי רובם ככולם העריכו אותך ולמדו ממך רבות.

אבל יותר מכל אני רוצה לזכור את האמא הנהדרת והמיוחדת שהיית לי. אהבתי אותך בכל נימי נפשי, בלי חשבון ובלי שיפוט. לקח לי שנים להבין שאולי לא היית מושלמת. אבל אהבתי אליך מושרשת בדמי, ושום דבר לא יקרה אותה.

אמא, רציתי לבקש ממך סליחה.

סליחה אם לא דאגנו לך לפי כבודך. אם לא תמיד הצלחנו לתת לך את הטיפול הטוב ביותר שאפשר – והיו רגעים קשים בשנים האחרונות. נות. ראינו אותך מתגלגלת במדרון, ולא יכולנו לעצור. סליחה על כך, שלא הצלחנו להיות לידך מספיק בערוב ימיך.

אמא'לה אהובה, אני נפרדת עכשיו מגופך, אך כל עוד נשמה באפי לא אפרד מדמותך היקרה והאהובה.

נוחי בשלום על משכבך, כי היית זקוקה למנוחה.

כמו שכתב נתן זך, המקום שאליה את הולכת – שלום.

אמא שלי, יקרה ואהובה, אני רוצה לומר לך תודה. היתה לי הזכות ללוות אותך לאורך שנים של ירידה איטית במדרגות. צפיתי בך מתקלפת מאוסף היכולות והמאפיינים שהיו איתך רוב חיך, נפרדת אט אט, ובמהלך הפרידה והקמילה, כמו צומח בתוכך גרעין שקט יותר, חומל, מקבל את הדין. תהליך ההזדככות שלך היה בשבילי שיעור חשוב בענווה.

שאלתי את עצמי, למה בעצם אנחנו בוכים בפרידה. הרי ברור שחיך בשנים האחרונות היו לא משהו, שכבר הגיעה העת להיפרד. הבנתי שהדמעות עולות במקומות שיש בהם עדיין מה לתקן. שזאת הזכות שהורשת לי, ללכת בעולם בדרך של משמעות. אני רוצה להודות לך על האפשרות להמשיך ולצמוח אחרי שנות החינוך, אחרי ההיפרדות ומאבק העצמאות, למרות הצל הענק שהטלת.

היתה לך יכולת חשיבה יוצאת דופן. ממך ספגתי את הגישה שמבקשת לבדוק אמיתות מחדש, ולא לדבוק בעמדה רק משום שהיתה נכונה פעם, או כי זו דעתם של אחרים. מהמקום הזה באה הבחירה בחברים כאלה ובדרך כזאת, שוב ושוב. אני חבה לך את הצורך הפנימי לומר דבר מקורי, ליצור, להיות נאמנה לעצמי, לחיות באמת. כלומר, לחיות מתוך אמת.

תודה על הדוגמה הפמיניסטית הבהוקת שהיית, אשה שממשת את עצמה במלואה, ובכל זאת, בעיצומו של המירוץ, מתאימה את צבעי הלבוש, דופקת הפועה ושומרת על יציבה זקופה, וגם מפליאה לבשל, לאפות ולתפור.

תודה על כך שיחד עם אבא יצרתם גאוות יחידה. התחושה שאי אפשר לבייש את הפירמה, כמובן בלימודים, בעבודה, אבל לא רק. מגבול ברור כזה אפשר לצאת אל ההתמרדויות הקטנות, ובלי להרגיש ללמוד מבפנים מה זה גבול חינוכי.

אמא שלי, תודה על כל הסיפורים שסיפרת. כל כך טוב ידעת לספר סיפור, ואולי משם נולדה המורה המצוינת שהיית. תודה על כל הרגעים הנפלאים שלך איתנו, ואחרינו עם ילדינו, שבהם נתת לנו בפורמט משפחתי את כל העושר שהיה לך לתת. תודה על השפה, העברית הטובה, עם הניקוד והשירה והניבים, המקורות ומראי המקום, שהצטרפו לכלי החשיבה והיצירה שלנו ושיכללו אותם.

תודה על הסיפור המכונן, איך בגיל 5 אמרו לך שמי שלא מתפלל בכוונה מלאה, יבוא ברק וישרוף אותו, והלכת אל מאחורי הבית, וניסית וניסית להתפלל ולא הצלחת באמת, ולא קרה שום דבר, ומאז את לא מאמינה באלוהים. אל מול הסיפור הזה התחלתי מילדות לשאול את השאלות שאני ממשיכה לברר כל החיים.

תודה על הדוגמה החזקה שלך לעמידה בפני כיתה, קהל, עולם. עמידה זקופה וגאה. המורשת הבינ-דורית, מאבא שלך, המלמד בחיידר ולימים מנהל אחווה חקלאית – אלייך, מדריכה, מורה ולימים מנהלת ומנהיגה, והלאה, לדורות הבאים.

תודה על התמיכה הבלתי מסויגת שנתת לנו, תמיד. על התחושה שיש בעולם שני אנשים שאנחנו יכולים לסמוך עליהם – תמיד, פשוט משום שאנחנו שלכם, ושידם תהיה תמיד פתוחה לעזור בכל אשר נלך.

לפני שנים, כתבת את המשפט שנחקק על מצבתה של אחותך ארזי: "את היית מקום". כתבת הרבה מילים לאורך חיך, מילים של עומק ומשמעות. כתבת גם את הקדיש הקיבוצי, שאנחנו אומרים עלייך היום. אָתְּ, אמא, היית עמוד אש, שנע והולך בהתאם לזמן ולמקום, וכולנו, גם אם לא תמיד הלכנו אחרייך, ידענו בדיוק היכן אנחנו, לאורך.

וכמו בקדיש שכתבת, תמשיכי לחיות בזכרוננו. עמוד האש של זכרך ימשיך להאיר ולכוון אותנו גם עכשיו ובכל השנים שבהן עוד נתהלך על פני האדמה, לכוון לעומתך את דרכינו, ולזכור.

רחל המשוררת כתבה, בחריזה לא סטנדרטית, כמו שלימדת אותי לאהוב:

"הן זְמָה בְּדָמֵי זֶרֶם / הן קוֹלָה בִּי רֵן – רָחֵל, הָרוּעָה צֶאן לֵבָן. רָחֵל – אִם הָאֵם. וְעַל כֵּן הַבַּיִת לִי צָר / וְהַעִיר זָרָה, כִּי הִיא מִתְנַסֶּפֶת סוּדָרָה / לְרוּחוֹת הַמִּדְבָּר. וְעַל כֵּן אֶת דְּרָכֵי אוֹחַז / בְּבִטְחָה כֹּאֲתָ / כִּי שְׁמוּרִים בְּרֵי נְלִי זְכָרוֹנוֹת / מִנִּי אֶז, מִנִּי אֶז."

היה היה פעם חדר-אוכל

גדי גדיש, מרנה דה ברין

סיפורנו מתחיל בראשית העלייה על הקרקע בשנת 1948, בה נבנה והושלם חדר האוכל הראשון בהעונן (המבנה עדיין עומד במקומו המקורי). הכניסה המקורית לחדר האוכל היתה מהצד הדרומי, שכיום גרים בסמוך לו משפחות איטקין ושוקן.

בתוך המבנה, לצדי השולחנות, היו שני ספסלים. כל אחד מהם מיועד לשלושה סועדים. אם שניים היו קמים, השלישי היה מתהפך עם הספסל. היה מקובל למלא מקומות בשולחנות, ולא לשבת ליד שולחן חדש טרם התמלאו השולחנות המיושבים. על השולחן היתה ציבורית (כלי לאיסוף שאריות האוכל), וכלי מרכזי לסכום. בזמן הארוחות הגישו לכל שולחן דייסיה (על משקל מרקיה), עם תפוחי אדמה, אורז או תוספת חמה אחרת. בנוסף הוגש כלי עם ירקות, סלסלת לחם וקנקן אלומיניום עם מים. המגיש היה מגיע עם עגלה כדי לחלק את המנה העיקרית, ומי שרצה יכול היה לבקש "במקום", שפרושו-מנה עיקרית אחרת מזו המוגשת. כאשר נגמרו התפוחים או הירקות, יושבי השולחן הרימו יד עם הכלי הריק והמגיש היה מגיע ומחדש את המלאי.

בתחילת שנות ה-60 חדר האוכל עבר שדרוג רציני, ונבנו שתי כניסות חדשות- אחת במזרח ואחת במערב, והכניסה המקורית, הדרומית, בוטלה. על הקירות החיצוניים של הכניסות החדשות, שרגא וייל ז"ל, יצר תמונות פרסקו יפהפיות של הווי הקיבוץ.

הכניסה המזרחית כללה את לוח המודעות ותאי הדואר של העיתונים, באחריותו של מוקו ז"ל, ואילו הכניסה המערבית כללה את מכונת חיתוך הלחם, מתקן הסודה ומכונת הכלים. בשיפוץ זה הוחלף גם הריהוט, ועברנו מספסלים לכיסאות. הכיסאות פתחו דף חדש בהיערכות לקראת הקרנת סרט. החברים תפסו מראש מקומות על ידי קשירת מספר כיסאות יחד באמצעות סינרי ההגשה, כל זאת על מנת להבטיח מקום צפייה טוב.

צעד חשוב נוסף בהתפתחות חדר האוכל היה ב-1966, כש- ביוזמת ניצה עמירם עברנו להגשה עצמית, בה כל חבר לקח לו מגש, בחר לו את האוכל והתיישב לשולחן האוכל. בסוף שנות ה-60 הורחב מבנה חדר האוכל ונבנתה ה"גלריה" בצד המערבי, כדי שניתן יהיה להאכיל את כמות האנשים שגדלה מאוד.

בפינה הצפונית על יד חדר הדוודים, עמד עץ סיסם הודי

ועליו היה תלוי הפעמון המפורסם של הקיבוץ, ששימש להזעקת כל התושבים באירועים חריגים כמו שריפה למשל. חלק חשוב והכרחי היה המטבח, שהיה ממוקם בחלקו הצפוני של חדר האוכל ובו פעלו "מחלקות" שונות. קיבלתי מנעמי שילר ושושה גרנות מידע על העובדים במחלקות השונות באותן שנים. בוודאי היו עוד רבים אחרים שעבדו ולא הזכרו כאן ואני מתנצל מראש אם שכחתי מישהו או מישהי. הרבה מהאנשים אינם עוד איתנו לצערי.

- **חדר קילופים:** חנה אייזלר ולילי מילר.

- **מטבח ילדים:** ציפי יעקב וציפורה לייכט.

- **חדר אפייה:** לביאה פורגס ואורה נהיר.

- **אקונומיה:** ציפורה לייכט, יעל הלמן, שושה גרנות, גדי וילמן, שמחה ברקאי, משה פפאי ודוד גירון.

- **אולם הבישול הגדול:** אסתר כהן, אסתר ורדי, לאה סלומון, בתיה שיק, דבורה קורן, אסתר פוקס, לילי ברקאי, דבורה פלג (ציפוגו), חנה'לה שמחוני, רותי אילן ונעמי שילר.

- פינה מיוחדת שהיתה חלק מאולם הבישול, הוקדשה לאוכל דיאטטי ובה עבדו חנה ויזלברג, דושי ודייבוש.

בחוף, בצד הצפוני על **הרמפה**, התחוללו כל הדרמות של המטבח. זו היתה הממלכה של מוקו ושלמה גרוס, שיום יום הוציאו את האשפה עם הסוסה אוליביה, וכמו כן הביאו אספקה למטבח דרך הרמפה.

חדר האוכל היה למעשה מקום המפגש החברתי הראשון במעלה. התנהלו בו שיחות הקיבוץ, החגים, והוצגו מופעים וסרטים. אני אישית מתגעגע לאוכל הנהדר שמטבח זה ייצר לאורך כל השנים.

היום זה נשמע מוזר, אבל אז, לילדים עד כיתה ז' אסור היה להיכנס לחדר האוכל, על כן ההורים הרחמניים, שישבו ואכלו ארוחת ערב למשל, הגניבו לילדיהם שעמדו ליד החלון חתיכות שניצל או איזו רגל-עוף.

המטבח סיפק אוכל למוסד החינוכי "רמות חפר", לבתי הילדים של הקיבוץ, וגם למטבח השדה בקוקן. חדר אוכל זה שירת את הקיבוץ עד 1977. בשנה זו עברנו לחדר האוכל החדש שהיה גדול לאין ערוך מקודמו ועליו נכתוב בהזדמנות אחרת. המשך בעמוד 4

המשך מעמוד 3

כמה סיפורים מהווי חדר האוכל הישן:

הסיפור הראשון: "כשהאדמה רעדה". בתחילת שנות ה-50, בזמן ארוחת הערב, התחילה רעידת אדמה חזקה, כך סיפרה לי אמי, חווה גולדשטיין. יושבי חדר האוכל החלו לנוס דרך החלונות החוצה, ואילו אמי התהפכה עם הספסל על הרצפה. עד שהתרוממה במטרה לקפוץ בעצמה מהחלון, הכל עבר וכולם חזרו לאכול כרגיל.

סיפור שני: "כשהקציצות עפו". חבר הקיבוץ צבי הלמן ז"ל, היה ידוע במעשי הקונדס שלו, ואנו הילדים הערצנו אותו. לילה אחד צבי היה בתפקיד שומר הלילה. הוא התאכזב לראות שהארוחה שהוגשה לשומרי הלילה כללה קציצות שנשארו מארוחת הצהריים במקום שניצלים טריים. בו במקום, החליט להחזיר את הקציצות למטבח בדרכו המקורית: הוא לקח כמה עשרות קציצות, עלה על כיסא והניח אותן על כנפי מאוורר התקרה הגדול שעמד מעל סירי הבישול במטבח. עם בוקר, הגיעו המבשלות לעבודה והפעילו את המאוורר, וכמובן שהקציצות עפו לכל עבר.

סיפור שלישי: "בליסטראות זיתים". בהיותנו צעירים, פיתחנו תחביב של זריקת זיתים על סועדים בארוחת הבוקר. צבי הלמן לימד אותנו פטנט: מניחים זית על קצה ידית הכפית, נותנים מכה קטנה על הכפית והזית עף אחורה מבלי להשאיר רמז על זהות הזורק. בוקר אחד נחת אחד הזיתים על שולחן המוסכניקים ישר לתוך כוס תה. התגובה לא איחרה להגיע- בזווית העין ראיתי יד מת-רוממת ומשחררת ביצה רכה, שעפה במסלול בליסטי

לעברנו. הורדתי את הראש, הביצה המשיכה במסלולה והתנפצה על הקיר ליד השולחן בו ישבו אוסי ומרים גולד-ברגר ז"ל. הס הושלך בחדר האוכל. עד היום איש לא יודע מי זרק את הביצה.

סיפור רביעי: "פלאפל מעשה ידנו להתפאר". כך היה כל יום: הגיעה משאית הלחם ממאפיית משמר השרון בשעת הצהריים לפרוק את תכולתה הריחנית והטרייה ברמפה. כיכרות הלחם הגיעו בתוך חביות עגולות מקרטון. אנחנו, ילדי קבוצת רימון, עקבנו אחר המעשה וברגע המתאים קפצנו לרמפה ולקחנו כיכר או שניים, אותם הסתרנו מתחת לחולצה בעודנו דוהרים לבית הילדים. שם, הוצאנו את פנים הלחם ובמקומו מילאנו סלט ירקות קצוץ, כאילו היה זה "פלאפל".

סיפור חמישי ואחרון: "מלכודת קפואה". במטבח הישן, בהתאם לצרכי הזמן, העמידו קונטיינר גדול ששימש כמקרר נוסף, כך מספרת לי עפרה פוקס. עפרה עבדה בבית הילדים ונזקקה למספר עגבניות. היא נכנסה לבית הקירור והשאירה את הדלת חצי פתוחה לשם ביטחון, בזמן שתרה אחר עגבניות. בינתיים מישהו סגר את הדלת מבחוץ. האור כבה, הדלת ננעלה ועפרה בפנים, מבוהלת ומבולבלת. היא התחילה להכות בדלת ולבעוט בה ללא רחמים. אחרי זמן שנראה כנצח, נפתחה הדלת ורבקה ג'ונסטון עמדה בפתח. רגליה של עפרה המשיכו לבעוט באוויר ונעליה עפו על פרצופה של רבקה. עד כאן מעשיות חדר האוכל הישן.

היינו עושים חליקות במקלחת. מרטיבים את הרצפה עם הרבה מים, ומתגלשים על הטוסיק או הבטן מצד לצד, כייף אמיתי. הבושה לא הייתה קיימת בינינו. התרחצנו יחד וזה היה ברור וטבעי.

היו תקופות של מודה במשחקים: חמש אבנים, דוקים, הולה-הופ, גומי על הידיים עם מספר תרגילים, היינו מפורזים לאורך המסדרון, כולם משחקים, קוראים ומשתוללים – היה כייף! עד שהגיעה השומרת או לחילופין המחנך. לצבוע את הקבוצה הבוגרת היה מאד מאתגר ורק הגיבורים והחזקים ביננו ביצעו זאת בשעות הלילה המאוחרות.

ימי שבת היו חגיגה אמיתית, כאשר ה"אבות" היו המטפחות והכינו לנו "בונדש" בבוקר, ובשעת הצהרים אחרי הארוחה בבית הילדים, היו מרתקים אותנו עם סיפורי מתח, מעשיות ואירועים שעברו בצעירותם. ממלחמת העולם כולל מלחמת השחרור, 56, מבצע סיני, אודה, הלילות לא תמיד היו נעימים, בפרט שרצנו בלילה לשירותים והיה מפחיד לחזור לחדר. תמיד בריצה, ובקפיצה למיטה כי אולי מישהו או משהו, (לחש, נמר, זאב).

היה כייף לקום בבוקר ולמצוא בנעלי הבית סימן שההורים ביקרו בלילה, מסטיק, סוכרייה או וופל.

אני אישית זוכרת ילדות יפה, מאושרת וכיפית. אחריי ני שואיי ילדי גדלו כמוני בלינה המשותפת. היה לי ברור שכך זה טוב. זה התאים לי, היה לי נוח, למרות שעבדתי בבתי הילדים והייתי חלק מהמטפלת המשכיבה.

באוגוסט 1982 יצאנו לדרך חדשה, לבדוק ולנסות חיים אחרים, דרך עצמאית ומאתגרת לנו.

שמורה בליבי אהבה גדולה לקיבוץ, לוותיקי הקיבוץ ולכלל חברי וילדי הקיבוץ.

ברוכים תהיו!

נילי הרטמן (ילידת שנות ה 50)

קבוצת "שחר" עסקה בפעילות לילית ענפה שלבשה צורות שונות במשך השנים. כיוון שמכשיר האח הגדול המכונה "שמר-טף", עוד לא הגיע לקיבוצנו, יכולנו לחגוג בלילות. השומרות עשו "סיבובים" בין הבתים, ואנחנו מינינו כל פעם שומר שהציץ מהחלון להזהיר אותנו כשהשומרת התקרבה. אז, הרבצנו ריצה כל אחד חזרה למיטתו ו"עשינו את עצמנו" ישנים עד חלוף זעם:

כיתה א', 1964, לאורך המסדרון בבית הילדים היו 5 חדרים, כל שבוע חדר אחר הכין "הצגה" שהתקיימה באולם המכונה מקלחת. חבריי לחדר היו עמית נהיר, עינת מרון וישי קשת ז"ל. הדבר היחיד שאני זוכרת מההצגה שלנו, הוא שהכנו מבעוד מועד את הבגדים המתאימים לדמויות וניסינו להתלבש בחושך כדי לא למשוך את תשומת הלב של השומרות, ואני נתקלתי בפעם הראשונה במכנסים שנסגרים מקדימה (מכנסי בנים), ולא מהצד (מכנסי בנות), דבר שעייב במספר דקות את הרמת המסך...

1966, כיתה ד', בחורף ניהלנו תחרות בניית כורסאות מפוארות מהשמיכות העבות שנקראו אז "פפולן", ובקיץ, המשך בעמוד 6

הלינה המשותפת

רבות נכתב על הלינה המשותפת והשפעותיה על בני הקיבוצים במשך השנים. יש שזכורה להם כתקופה נעימה, שגרתית, ואפילו עמוסה בחוויות, ויש ששרטה את ימיהם וילולותיהם והשאירה את חותמה עוד שנים ארוכות.

ביקשנו מבני העוגן לדורותיהם, לכתוב לנו את זיכרונותיהם, לטוב ולרע, מתקופת הלינה המשותפת, כפי שהם חוו אותה. הזיכרונות, לא נגענו, מוגשים לפניכם:

עפרה רוזמן (ילידת שנות ה 40)

מציאות קיימת של אז, אליה נולדנו, התחנכנו וגדלנו מראשית שנות ה-40 ועד לראשית של שנות ה-80. בתקופה זו החלו שאלות וסייגים לגבי גידול הילדים הרכים בלינה משותפת?!

מודה אני, היה לי טוב וכייף, וברור היה לי שזו המציאות שלנו ואין אחרת. לא זכור לי שיחות בבית או בית הילדים האם זה נכון ואם יש אפשרות אחרת.

גדלתי בקבוצת גפן, קבוצה מספר 5 בקיבוץ, נולדנו בשנים 1949 – 1950, היינו קבוצה חזקה וטובה, והיחד היה כח עבורנו. אחרי ההשכבה, כשהמורה הלך, התחילה החגיגה האמיתית! בדר"כ בימי שישי בחורף, עם פיג'מות ארוכות, היינו מכניסים 2 רגלים למכנס אחד, ומקפצים כקופים או עושים רכבת ארוכה כאשר אחד אוחז במכנס של האחר הפנוי, לאורך המסדרון הארוך. היינו קופצים מהארוכות למיטות ומבצעים גלגולים שונים ומעשי קונדס אחרים. בימי שישי הוקרן סרט בחדר האוכל הישן, או על הדשא בחוץ. היינו מתגנבים ומתחכמים, כאשר אחד רכב על השני כדי שניראה גבוהים וגדולים, עד שהתגלנו ורצנו חזרה למיטות. לא פעם המחנך, יעקב פואה ז"ל, היה מגיע ומשליט שקט מוחלט. בלילות הקיץ החמים, (לא היו מזגנים אז),

זכורים טיולי הלילה לחליבות ברפת, זכורות פצצות המים שזרקנו על קבוצת "אלומה", זכורים לטוב ההורים התור-נים בשבתות, שהרעיפו סיפורים כי הדמיון. (צבי הלמן היה הטוב ביותר). וכמובן הבונדשים בשבת בבוקר.

זכורות לטוב המטפלות שהשכימו קום והדליקו בחורף את התנורים וחיכו עם דייסה חמה לארוחת הבוקר. זכור גם סיר הלילה שעמד באמצע החדר ובאורח פלא התמלא בכל לילה מחדש...הוותיקים יצקצקו בלשונם ויגידו "היו ימים". במבט לאחור, מבט של ילד, אלה היו ימים קסומים.

אורנה לוי (ילידת שנות ה 60)

אני זוכרת אמבוש לשומרות עם הפתעות מעל לדלתות, והתגנבות לסרטים באולם התרבות. סרטי מבוגרים כמובן. ולמסיבות פורים של המבוגרים. טיולי לילה. השתר-ללויות בלילה בבית ילדים עד שהשומרת באה. בונדש בשבתות בבוקר מהתורנויות של האבות שלנו. הסיפורים לפני השינה. יש בעיקר חוויות טובות.

תצוגות אופנה של תלבושות מהודרות משמיכות הפיקה. 1968 כיתה ו', מצעד הפזמונים הלועזיים שודר בלילה בשעה שאנחנו אמורים כבר להיות במיטות. ולכן 5 דקות לפני תחילת השידור ורגע אחרי שהשומרת עזבה את השטח להמשך הסיבוב שלה, אנחנו הגענו לכיתה בהת-גנבות יחידים, הדלקנו את הרדיו, ועקבנו כל שבוע אחרי העליות והמורדות במצעד.

עמית נהיר (יליד שנות ה 50)

בן קבוצת "שחר" בתקופת הלינה המשותפת, מאד נהנה ממעשי הקונדס שהטריפו את השומרות ובמיוחד הכעיסו את טובה בנדור ז"ל. הוא יוסי לביא היו המוש-כים בחוסים...היו שמים על הדלת דלי מים או לחילופין סכו"ם, וכשהשומרות היו מגיעות זה היה נופל עליהן.

דניאל פואה (יליד שנות ה 50)

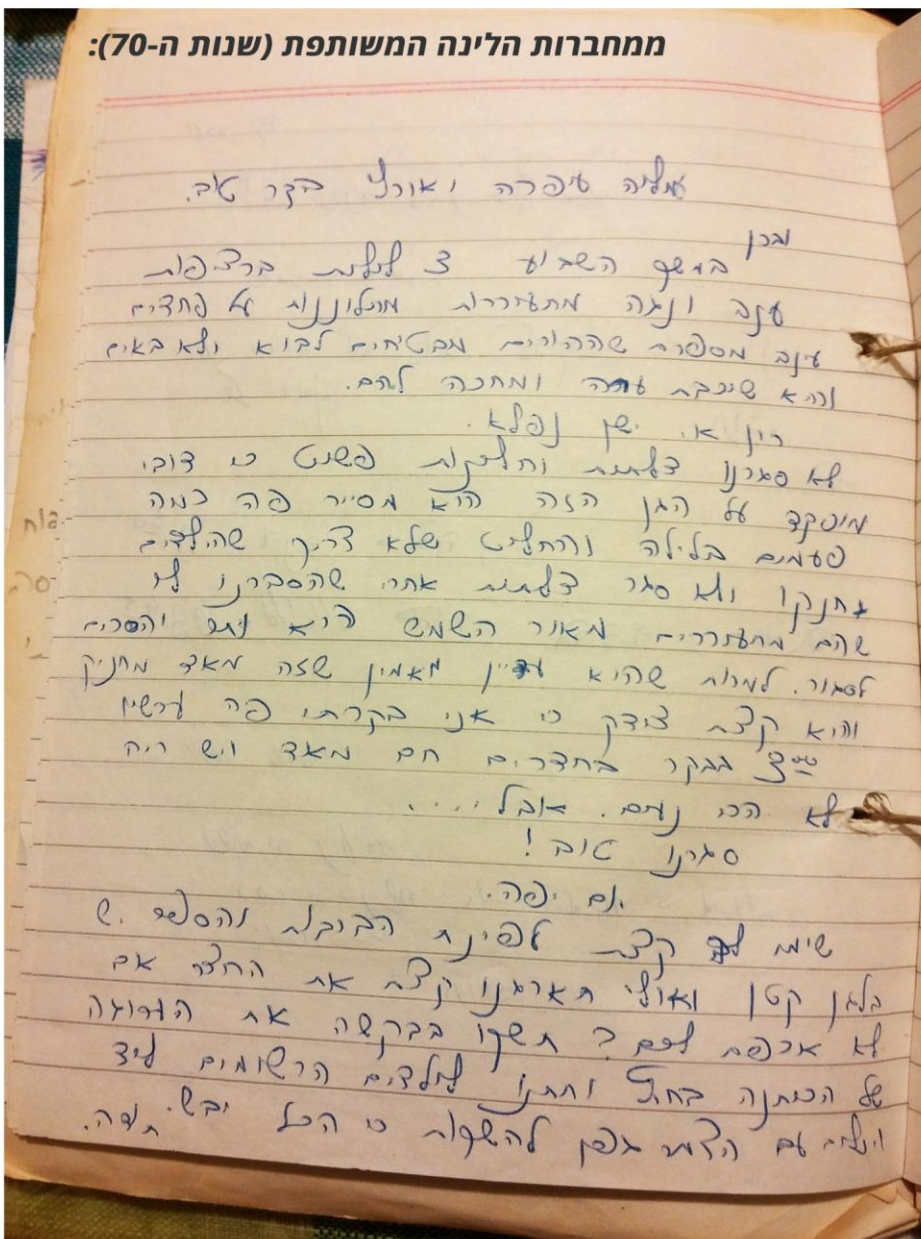
חושש להתחיל להעלות את הזיכרונות על הכתב. פשוט החיים של תקופת ילדותינו נראו בעיניים של ילד נטול דאגות, עשירים במשחקים, בטיולים, בריבים, בעבודה וגם קצת בלמידה.

כאשר ירד המסך והחושך השתרר, יצאו הפחדים, נשמעו קולות התנשמת והתנים ומלמולי ונשימות החברים לחדר. לעיתים די רחוקות גם הספקת לשמוע, טרם ירדה עליך תרדמה, את צעדי השומרת, שהאירה בפנס חזק על הישנים. את השומרת החלוף בשלב די מוקדם של חיינו " השמרטף", ואילו היינו מדברים כאשר היינו זקוקים לעזרה ויד מלטפת.

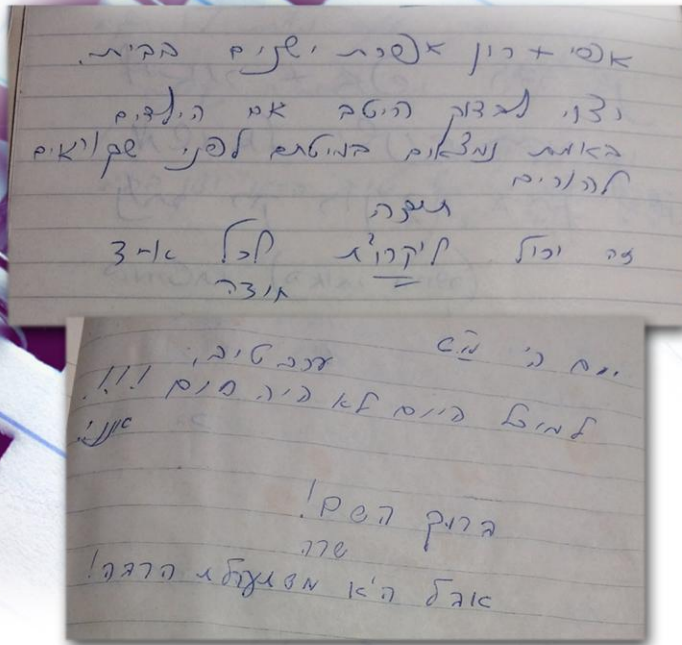
בוודאי שחלק מזיכרונות מתקופת הלינה המשותפת קשורים לפחדים ולעצם העובדה שהיינו רחוקים מההורים. לעיתים כאשר התעוררתי מחלום רע, הייתי "בורח" אל ההורים. והם תמיד היו מקבלים ומבינים, בלי להעניש ובלי הטפות מוסר.

למרות כל זאת ולמרות ההדח-קות, הזיכרונות הטובים מאפיי-לים על הזיכרונות הקשים.

זכורים לטוב ההשתוללויות לאחר שהמטפלת עזבה את הבית, והמלחמות עם הרגל הקרושה השנואה. זכורים מבצעי ההתגנבויות בפינימות לסרטים של המבוגרים וכאשר התגלינו, נכסנו למיטות, עושים עצמנו ישנים.

מחברות הלינה המשותפת (שנות ה-70):

הלינה המשותפת! מה לא נכתב עד היום, יצאו אפילו כמה סרטים, קיימים לא מעט מחקרים בנושא, ויש דעות לכאן ולכאן, אך עם העובדות אי אפשר להתווכח. הלינה המשותפת הסתיימה ע"י אלו שגדלו בצורה המוזרה והייחודית הזו, הם לא יכלו לדמיון את ילדיהם גדלים כך. עוד משהו קטן בהקדמה. משיחות אישיות שלי עם חברים בני גילאים שונים, אפשר לומר בצורה מאוד גסה שניתן לחלק את הבוגרים של הלינה ל-2 קבוצות (שוב מדגיש את המילה "גסה"), אלו שזוכרים את הלינה המשותפת כחוויה טובה, ואלו שזוכרים זאת כסיוט. אני מניח שגם אלו שזוכרים זאת כמשהו טוב, חוו לא פעם רגעים קשים, אך סה"כ החוויות הטובות שלהם, גדולות מאלו הפחות.

מכיוון שאני כאן לספר על החוויה האישית שלי, אז בואו נכנס לעניינים.

אני בוגר קבוצת ניצנים (השם בהעונן), שהייתה מורכבת משתי שכבות גיל, הצעירים יותר שהיו 7-8 ילדים, והבוגרים אליהם אני משתייך, שהיינו 11 ילדים. אנחנו היום בסביבות גילאי 49-51.

אני באופן אישי זוכר את הלינה המשותפת כחוויה טובה שהיו בה גם רגעים פחות נעימים ומיד אפרט.

אחת החוויות הטובות הייתה עצם העובדה שאתה נמצא עם החברים שלך, ישן איתם, משתולל, עושה מעשה קונדס. החוויות הפחות טובות שהיו לי באופן אישי, אלו חוויות של להתאפק מלעשות צרכים עד לבוקר, מהפחד ללכת בפרוזדור ארוך וחשוך, עם פה ושם דלת וחלון חורקים מהרוח, הפחד מהמחבלים עליהם שמענו בלי סוף מהאירועים השונים שהיו באותה התקופה, כגון אולי-מפיאדת מינכן, האירועים השונים שביצע ארגון "ספטמבר השחור", יום כיפור, הפיגוע במעלות, הפיגוע בנהרייה ועוד.

החלומות שהיו לי כמעט תמיד היו קשורים במחבלים, ההתמודדות הייתה אישית עם שמיכה עבה מעל לראש וניסיון להיות ער, כי בתוך החלום זה היה הרבה יותר מפחיד.

לגבי החוויות הטובות: היינו משתוללים המון אחרי ההשכבה, וביציאה של המטפלת מגי אלון, היינו פועלים בגזרות שונות וקצרה היריעה לפרט כאן. יש גם פעולות שעדיין לא הותרו לפרסום, יגיע היום וגם עליהן נשמע. אסיים בסיפור אחד מהבלגאן שהיינו עושים אחרי שמגי הייתה הולכת הביתה. רוב הפעילויות היו מחוץ לבית הילדים. מאוד קסם לנו לצאת אחרי ההשכבה לבד ללא מבוגרים. המשימה הייתה שונה מפעם לפעם, זה יכול היה להיות התגנבות לסרט, או מסיבת פורים של המבוגרים, הופעה באולם, או סתם טיול לילה מרוחק. היה זה עוד אחד מאותם ערבים בהם הגענו לשלב הסופי של ההשכבה, כשהמטפלת הייתה כבר בטוחה שהנה היום זה שוב הלך לה מהר... כמובן שאנחנו מתחת לשמיכות מחייכים לעצמנו ואומרים, נו, שהדלת תיטרק ותינתן האות לקימה, כמובן שאחרי כמה דקות לעזיבת המטפלת, קמנו והתאספנו באחד החדרים והחלטנו שהפעם עושים זאת אחרת, מה הכוונה? הרי באיזה שהוא שלב תמיד מישהו היה רואה אותנו ומדווח לשלטון

שהוא שלב תמיד מישהו היה רואה אותנו ומדווח לשלטון, נות, ואז היו מחפשים אותנו ובשלב מסוים גם מגלים, התוכנית הייתה הפעם שברגע שמזהים אותנו בשטח, לברוח כבודדים ולא כדבוקה אחת, וההוראה השנייה הייתה לברוח לכיוון המנוגד לבית הילדים. המטפלות לא ידעו איך לאכול את זה, כי זה מאוד הפתיע אותן, ובאותן שנים עדיין לא למדו את זה באורנים... לדעתי באותו הערב חזרנו לבית הילדים בעצמנו אחרי פרק זמן לא קצר, כי המטפלות היו חסרות אונים. זה הזמן בשם קבוצת ניצנים להתנצל התנצלות רשמית בפני מגי ואשר אלון, שלא מעט לילות העסקנו אותם בשעות נוספות של מרדף.

עוד אציין שלא כל הילדים היו תמיד שותפים, אבל בהחלט היה גרעין קשה של מה שנקרא הסיירת.

הדס ברנע (ילידת שנות ה 70)

בשקט בשקט עוברת ההודעה כבר מהבוקר: "הלילה עושים את זה! הפעם מצליחים!" השעות עוברות, הערב יורד, סיפור, השכבה, המטפלת הלכה סוף סוף...

אנחנו שוכבים שקטים, נושמים, מחכים. הנוהל ידוע- "חדר חמישי" אוסף את "חדר רביעי" וכך זה ממשיך עד "חדר ראשון". נקודת התורפה היא במסדרון מתחת לשמרטף אבל אנחנו כבר מאומנים ויודעים ללכת בשקט בשקט. הדלת נפתחת. 19 זוגות רגליים קטנות מתחיי-לות במסע הלילי...חשוך וקצת קר וטיפה מפחיד והריח הזה שיש בקיבוץ בלילה...להסתתר!" עוברת הפקודה וכולנו נטמעים בין העצים עד שזוג אופניים חולף ממשיך בדרכו ואנחנו דוהרים קדימה. מרחוק כבר נשמעים קולות המוזיקה, ואנחנו מתקדמים בטור נרגש לעבר היעד, מתגנבים ליד הקיר של שרגא ועולים במדרגות היישר אל האולם המקושט, חבורת חיילים קטנים לבושים בפיג'מות הסוואה חינוכיות ממיטב אופנת מחסן הילדים, נכנסים אל קודש הקודשים- הפורים של המבוגרים!

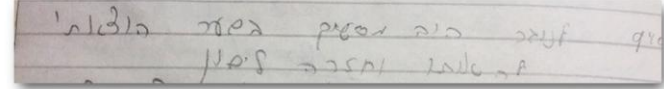

רנית נוסרמן (ילידת שנות ה 70)

ממני לא תשמעו מילה רעה או הצהרות בסגנון: "יצאתי שרוטה", כי פשוט הייתי ילדה טובה שזרמה עם השיטה... ממש התגשמות חלומי של כל הוגה קיבוץ - קו נפורמזם במיטבו.

לא אהבתי השתוללויות לילה, לא התגנבות לסרטים ולא "צביעה במשחת שיניים" של הילדים השכנים... מה שכן - ישנתי טוב בדרך כלל. ולא זכורים לי סיוטים (אולי כש באישון לילה הגיעה איזו שומרת מבוגרת ולא ממש מוכרת, אז זה לא היה הכי נעים).

מקרה אחד שדווקא זכור לי לטובה, הוא ניצול קירבת בית הילדים שלנו (היום בית שיבולים), לביתם של אביבה וזאב גרטלר ז"ל: באחד הלילות בשעה לא מאוחרת, מורן גרטלר, נכדתם, ואני לא הצלחנו להירדם, אז מורן הציעה שנלך לבקש את עזרתה של אביבה... הגענו לשם במהירות, אביבה וזאב שמחו לראותנו, כיבדו אותנו בקוביית שוקולד ושלחו אותנו בחזרה למיטותינו. תוך זמן קצר הושלמה המשימה והיינו חזרה במיטה מבלי שהשוחרת הבחינה בהיעדרותנו הקצרצרה.

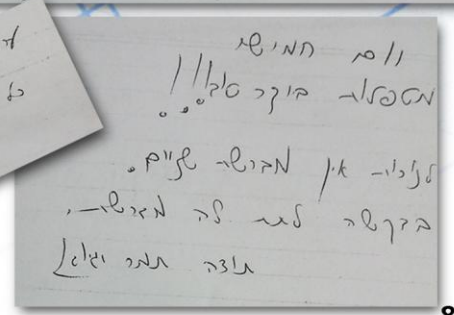
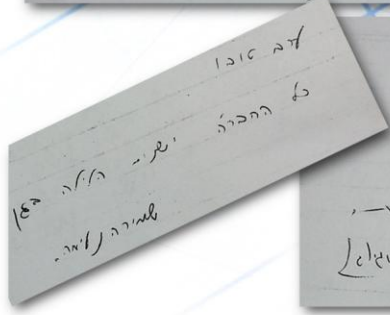
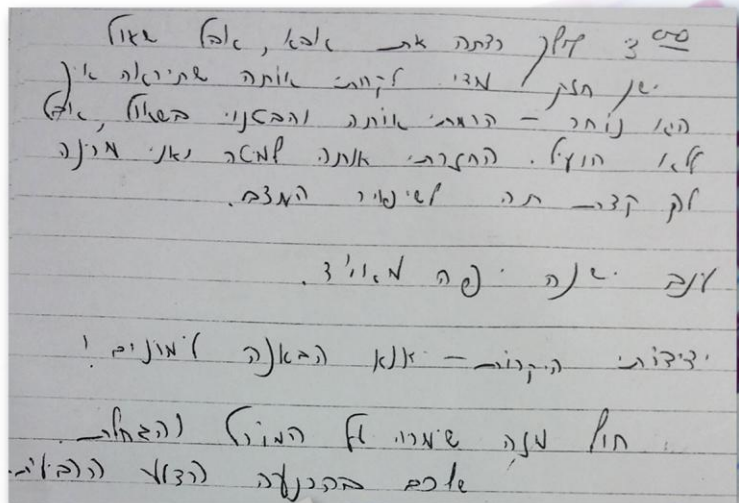

דנה פלד (ילידת שנות ה 70)

יש לי המון זיכרונות טובים מהלינה המשותפת, אך כשרוית פנתה אלי לכתוב משהו, הדבר הראשון שעלה במוחי היו "ההתגנבויות" לסרטים של המבוגרים.

בערב שבת היו מקרינים סרטים למבוגרים באולם תרבות. אנחנו חיכינו עד שהמטפלת או המחנכת שהשכיבה אותנו הלכה הביתה, ואז התגנבנו לאולם התרבות. נכנסנו בשקט וצפינו בסרט. ברוב הפעמים מישהו מהמבוגרים היה שם לב אלינו ואז היה מתחיל מרדף של כמה

ממחברות הלינה המשותפת:

מבוגרים אחרינו. בחלק מהמרדפים התפצלנו לקבוצות כדי להקשות על הרודפים, אך תמיד (או כמעט תמיד), ידם היתה על העליונה ושבנו מובסים לבית הילדים עם הרבה אדרנלין זורם בעורקים.

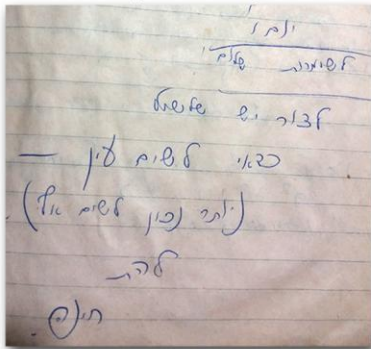
מיכל רוזמן (ילידת שנות ה 70)

בכיתה א' הייתי בחדר הראשון בקבוצת "צבר", עם אמיתי דגן הרבי"ש וליטל שחר. מדי יום בשעת מנוחת הצהריים היה לנו משחק קבוע שליטל ואני היינו קופצות מהארונית בגדים על הרגליים של אמיתי והוא היה אומר כל פעם "עוד אבן כבדה נפלה עליי".

צור קורן (יליד 1977)

חוויה אחת הזכורה לי במיוחד:

אחרי שההורים "השכיבו" אותנו לישון, התארגנו לצאת למשימת צביעה. לא צביעת עצים (כמו בצבא)... צביעת ילדים במשחת שיניים!

מעשה נבזי לכל הדעות, אך באותה עת היה נראה לנו כדבר ההגייוני ביותר לעשות.

זכורה לי פעם אחת מיוחדת, בה ניסינו לנקום ב"שחף" הגדול לים מאיתנו (אחרי שבי-

צעו בנו את זממם), והעזנו להיכנס אליהם בלילה ולצבוע. האמת שלא זוכר את מי בדיוק "הצלחנו", אבל זוכר את תחושת הגאווה על הצלחת המשימה - לנקום ב"שחף" (:)

אזהר לאוסון (יליד שנת 1977)

היינו רואים "שושלת", אחרי שההורים היו הולכים.

עומרי פורת (יליד 1983)

חבריי לכיתה הינם רח אפרת, יוני אברמוביץ, אמיר אלון, יותם פוטוק, אלינור זונשיין, נטלי וויג, ועוד... בהעונן קיבלנו את השם "נופר". ברמות חפר נקראנו "שחקים".

החוויה שזכורה לי התרחשה להערכתך בשנת 1987, בהייתי צעיר/בינוני בגן ירדן. כילד סבלתי רבות מדלקות אוזניים שהיוו מטרה לא קטן לצוות המטפל וכמובן להורי. באחד ממוצאי השבת, לאחר שחזרנו מסוף השבוע בבית ההורים, היישר להשכבה המפורסמת, גמלה בלבי ההחלטה שאני את הלילה הזה ישן בבית ההורים BY HOOK OR BY CROOK על כן, כשעה לערך לאחר עזיבת ההורים וההשכבה, אזרתי את כישורי המשחק החיים ביי, ניגשתי בכבי תמרורים (דמעות תנין כמובן...) מתחת לעמדת הרשמקול וקראתי לשומרת הלילה בתואנת שווא של כאבי אוזניים. חיש מהר, החישה אמי המודאגת והנאמנה לגן, הטילה אותי על המושב האחורי של האופניים, היישר למיטה החמימה בבית ההורים.

חשוב לי לציין, שלמזימה זו, לא היו שותפי סוד כאלה ואחרים והיא נעשתה על דעת ובאחריות כותב שורות אלו בלבד (:)

זיכרונות מפעם כשהעולם היה קיבוץ

כתבה: לאה שחר בשנת 2007

אבקה היקרה זכרה לברכה
היתה אשה מיוחדת במינה,
היא גידלה פה דורות של תינוקות
ליוותה את האימהות הצעירות והבלתי מנוסות,
נטעה בכולנו בטחון,
איך להחזיק ולטפל ברך הנולד נכון,
הליווי היה צמוד, באהבה ודאגה,
ביום ובלילה בכל שעה ובכל מקום.
אבקה טיפלה בבנים לפני ואחרי הברית מילה,
וזאת כשלאמא של הבייבי זו לא תקופה קלה..
אני נזכרת בזמן שעבדנו ביחד בפעוטון של הפעוטים בני השנתיים,
שגדלו ובעצמם אמהות ואבות בינתיים.

רוית פפאי

מורן גרטלר

הילה בן שלום

רן מאוטנר

רנית גוטרמן

ונדב דה-בריינ

לאבקה היתה שפה משלה, די מצחיקה

וכך אמרה:

יו אסטה קוטיו פיוט (מין קללה בהונגרית - כאב של כלב)
נו תראי איך השניוקי הקטן אכל את הקיזור שמרן עם הפטל,

כמו חזירצ'יק, הכל על הטריצ'יקו..

אהה.. וגם אמא שלו ביקשה שתגזרי לו את הפרו-פרו
(פוני) שכבר נכנס לו לעיניים.

באחד הטיולים בחצר עם הזאטוטים שמענו לפתע קול
של הליקופטר,

הערתי את תשומת לבם של הילדים שיביטו למעלה
לשמיים ואמרתי להם:

ילדים תראו: מה יש למעלה בשמיים?

הלי...? הלי...? הלי...?

גרטלר! ענתה מורן הקטנה

(אלי גרטלר הדוד שלה).

לניר ויהודה משייב, ההורים הטריים,
לאחים הגדולים יהלי ולירי,
לסבתא נעמה, לסבים רבים צבי ולאה,
ברכות חמות ומזל טוב גדול
להולדת הבן, האח, הנכד והנין.
מכל בית העוגן

לפני כחודש, בינואר 2016, מלאו 28 שנים לסיים הלינה המשותפת.
 לציון האירוע, בחרנו עבורכם, את השיר הכל כך אותנטי לזמנים ההם, שכתב בשנת 1988
ישראל בלייכמן.

תחנות מצב-צ'ינה ממושפחת...

הדולר צנח, והבורסה מתמוטטת,
 רק בראש דאגתנו - היכך זה נלינה?
 טיזיסים "מתחרדים", והדת מתפשטת,
 אך אם להתפשט, אז עדיפה צ'יז'וליינה...
 לעומת הסביבה, אנו "בפיגור" של שנות דור,
 ובאופן נראים כבר סימני "סערה",
 תנו לנו איפוא, לפרוץ אל "האור",
 הנראה כבר בקצה המהנהרה....

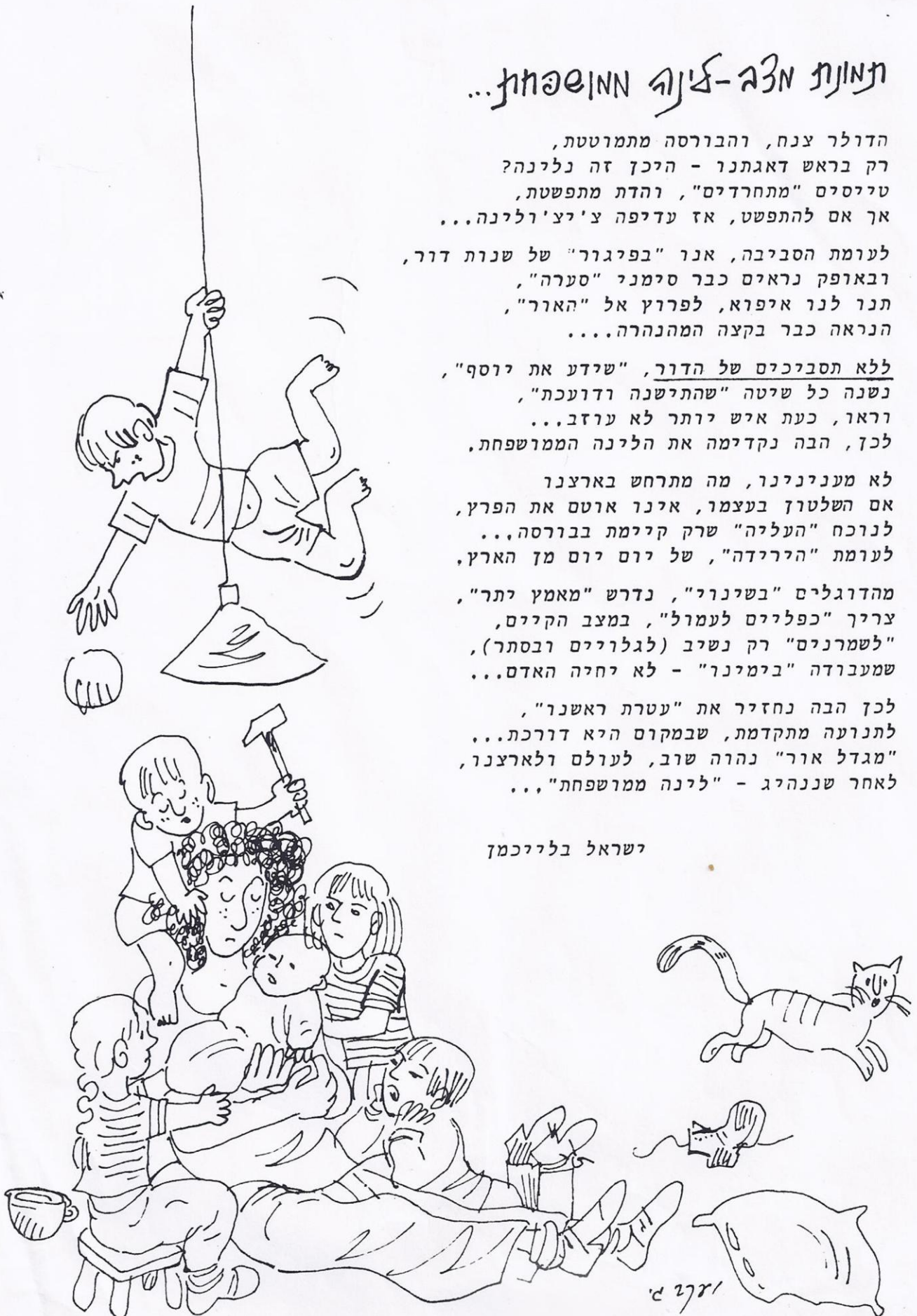
ללא תסביכים של הדור, "שידע את יוסף",
 נשנה כל שיטה "שהתישנה ודועכת",
 וראו, כעת איש יותר לא עוזב...
 לכן, הבה נקדימה את הלינה הממושפחת.

לא מעניינינו, מה מתרחש בארצנו
 אם השלטון בעצמו, אינו אוטם את הפרץ,
 לנוכח "העלייה" שרק קיימת בבורסה...
 לעומת "הירידה", של יום יום מן הארץ.

מהדוגלים "בשינוי", נדרש "מאמץ יתר",
 צריך "כפליים לעמול", במצב הקיים,
 "לשמרנים" רק נשיב (לגלויים ובסתר),
 שמעבודה "בימינו" - לא יחיה האדם...

לכן הבה נחזיר את "עטרת ראשנו",
 לתנועה מתקדמת, שבמקום היא דורכת...
 "מגדל אור" נהוה שוב, לעולם ולארצנו,
 לאחר שננהיג - "לינה ממושפחת"...

ישראל בלייכמן

שאל גולן

זוהר נדיש

שאל נולד וגדל בבואנוס איירס, ארגנטינה. כבר בילדותו, מתאר עצמו כ"איש של מוזיקה" המנגן על פסנתר, ומאוחר יותר גם על קלרינט, חליל צד וגיטרה, כלים שילוו אותו עוד שנים רבות לאחר מכן.

כשעלה לארץ, הגיע לקיבוץ להבות-חביבה, ובשנת 1968, נשלח על ידו ללימודי הוראת מוזיקה במכללת "אורנים". בשנת 1975, כאשר עבר לקיבוץ העוגן, לימד את ילדי הקיבוץ.

בשנת 1980 עבר שאל לעבוד במפעל העוגנפלטס, והמוזיקה הוסיפה ללוות אותו במשך השנים כזמר במקהלת הקיבוץ הארצי, או כאשר היה צורך להכין קטעי נגינה בחגים השונים. במפעל הצטרף לצוות מחלקת הלמינציה, יחד עם מיכה הראל, אורי גל, אילן פלג, דב לאור וגדעון שמרר, שריכז את המחלקה. שאל מצא עניין רב בעבודה זו, ובעיקר נהנה להעלות רעיונות טכניים שונים לשכלול התהליך ולהקלה בעבודה.

במהלך שנות ה-80 יצא מטעם הקיבוץ ללימודי הנדסאי מכונות במכללת רופין הסמוכה. כשסיים את לימודיו הוצע לו לנהל את מחלקת הלמינציה. במהלך השנים, משרד הביטחון, אשר היה לקוח משמעותי של המפעל, דרש הקמת מערכת איכות, על מנת שהמפעל יוכל להמשיך לספק לו מוצרים.

כאשר הגיע למפעל יועץ להקמת מערכות איכות, שאל למד ממנו רבות ומצא עניין רב בנושא, (שנקרא בשפה המקצועית עית TQM- Total Quality Management). בעקבות העניין הרב שגילה, עשה שאל קורס מהנדסי איכות. לאחר שרכש את הידע הנדרש, הפך למנהל האיכות של המפעל ומשימתו היתה להקים מערכת איכות המאושרת על ידי מכון התקנים. הוא עמד במשימה והמשיך בתפקיד במשך 3 שנים. בשנת 1990 קיבל שאל הצעה מאיגוד התעשייה הקיבוצית לייעץ בתחום האיכות למפעלים של קיבוצים שונים ברחבי הארץ, כמו מפעל "נירעותק" של קיבוץ ניר-דוד, "אבן-קיסר" של קיבוץ שדות ים, "שגיב" של קיבוץ משאבי שדה ו"נטפים" השייך למספר קיבוצים. שאל נהנה מהקמת מערכות האיכות במפעלים, אך מעבר לכך, נהנה

להנחיל את שיטתו ולרכוש במהלך העבודה גם מיומנויות "מחוץ לתחום" כמו שיווק, ניהול צוות והדרכה.

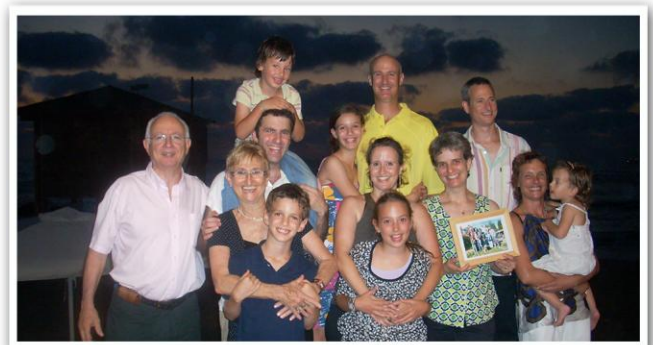
את תפקידו ביצע במשך כל השנים לצד אפרים גולן משמרת, אשר נפטר לפני חודשים ספורים, ואותו נוהג שאל לזכור בערגה ובהערכה רבה. בעידודו של אפרים ובעזרתו, שינה שאל את כיוון תפקידו והתמקד בהדרכה, בניית סדנאות וקורסים ולימוד השיטה, בדגש על יצירת חוויה כוללת ואמונה בה. באמצע שנות ה-90, אף קיבל הצעה מעניינת ממכון הקואופרציה בלהבות חביבה, אשר עבד בשיתוף פעולה עם מנהלים מספרד. שאל, דובר ספרדית, נשלח לספרד על מנת לעזור ולייעץ בהקמת מרכז איכות. כך נסע במשך תקופה של כשנה וחצי לסביליה בתדירות של חודש-חודשיים. הפרויקט לא המשיך בשל בעיות פיננסיות מהצד הספרדי, אך הפאבים הרבים והאוכל המשובח של סביליה הותירו בו חותם.

שאל המשיך בעבודתו כיועץ למפעלים קיבוציים בארץ במשך 17 שנה, עד לשנת 2007, אז הרגיש מעוניין להתנתק סות בדברים נוספים בחייו ויצא לפנסיה.

אך אל תטעו, גם בפנסיה שאל אינו חוסך מעצמו, ושלה פעילותו מתקיימת אף הן במסירות האופיינית לו. המוזיקה ממשיכה ללוותו במהלך השנים, והוא נוהג להאזין ליצירות מגוונות במחשב. בנוסף, הוא נוהג לקרוא ספרים רבים בנושאים מגוונים, מטולסטוי ועגנון ועד לספרים בנושא תולדות המדע. יחד עם עדנה, רעייתו, הולכים לקורסים בנושאי פילוסופיה, פסיכולוגיה וחקר המוח ונהנים מהרצאות על בודיהזם.

עבודת העץ, שליוותה אותו בילדותו בבואנוס איירס, בנגריה של אביו, מלווה אותו גם היום, כשהוא ממציא ובונה שלל אביזרים ורהיטים מקוריים מהם ניתן להתרשם בפינות ביתו. גם בנינה שאל משקיע את מרב מרצו, בהליכות מסביב לקיבוץ, בטיולים ובטאי-צ'י, אומנות לחימה המשלבת מדיטציה, ממנה נהנה רבות.

המשך בעמוד 12

בת 14.5, אדם בן 10.5 וג'מה בת 7.5. ארז עובד כסמנכ"ל תפעול במפעל במרכז הארץ וכדירקטור בהעוגנפלוסט. מור, מתגוררת בתל אביב, נשואה למייקל, למדה תואר ראשון במנהל עסקים ותואר שני בייעוץ ארגוני ועובדת בתחום.

shaul.golan@gmail.com | שאול גולן
zgadish@gmail.com | זהר גדיש

לשאול ועדנה שלושה ילדים - חגי, מתגורר בארה"ב, ברוקוויל שליד וושינגטון, נשוי לאורית ועוסק בשיווק ופיתוח עסקי. להם 2 ילדים, עדי בת 16 וגילי בן 14, אותם פוגשים שאול ועדנה פעם בשנה. ארז, מתגורר בקיבוץ יחד עם מרסה ושלושת ילדיהם: לאיה

הברזייה - 1973

הו. הטכנית בקרה בקבוצנו וישיבה עם ו. חדר-האכל והגישה לנו הצעה שלישית למטבח, אשר, בשינויים קלים, תספק אותנו.

האולפן החדש התחיל להתאסף. היה חשש שהוא לא יתמלא, אך גל העליה מברה"מ מילא את החסר.

יונה ומשה פ. יצאו למילואים אבל חזרו לאחר שלוש שעות.

שר-החוץ ערך לכבוד רפי ותמר סעודת-צהרים לרגל שובם ארצה.

עמי ובתיה אשכנזי עברו למעברות, אך עמי נשאר לעבוד בהעוגן בגלל חוסר עובדים בחשמליה.

בעת הטיול לסיני בפיקודו של אמנון ק. נערך מבצע נועז בעל כמה שלבים: לאחר הליכה רגלית של 12 ק"מ במדבר, הלכו להכות בסלע ולראות האם יצאו ממנו מים. מסתבר שהסלע נשמע פחות לאמנון ק. מאשר למשה ר'. למחרת נערך שלב ב', בעקבות משה ר'. חברינו חצו את כיצות הים תוך כדי שקיעה בבוץ עד מעל לברכיים. גם כאן לא עמדה לאמנון ק. היכולת לחולל נסים כמו למשה ר.

מתנהל משא-ומתן עם דוד גירון כדי שיקבל לידינו את תיקון האופניים.

הכנונו לשמחות. 12 ביוני רותי ומשה. 24 ליולי עמוס ותמר, יואב ואירית. לכל המתלבטים, ההרשמה עוד לא נסתיימה.

לזר ומירון עמדו בבחינות כניסה ובסוף אפריל יתחילו ברחובות את לימודיהם.

החברות במחלקת הקונפקציה ערכו גיוסים למען להספיק את תפירת מרבדוני הפרוטה לפסח.

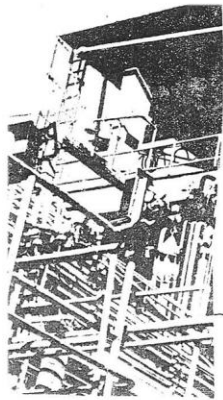
מזכירות הח"ץ של הקבה"א ביקרה בקבוצנו ונתבענו לשלוח כמה צעירים במסגרת ש.ש.א לעזרת קבוצים צעירים.

משה לוי עתיד לצאת למדרשה לקורס מסגרות וריתוך למתחילים. תקופת הקורס היא שלושה חודשים.

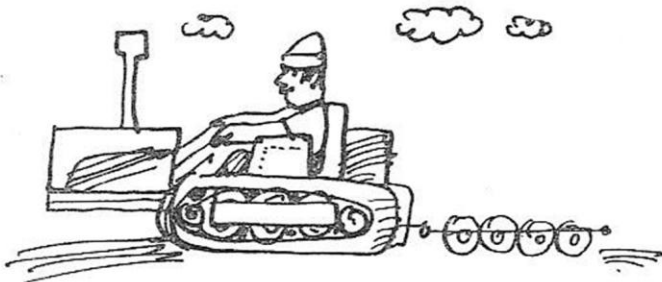
רפי ב'ש מונה כחבר הועד המנהל של המכון האפרו-אסיאני מיסודה של ההסתדרות.

איתמר עבר לענף הפלחה לכמה חודשים.

האוטו של שמעונקה יוחלף בימים אלה. המכונית הישנה תעבור לו. חברים עד אשר הסטיישן תחזור לשימוש כל החברים.

בבית-החרושת נתקבלה מכוונה לחיתוך פסים.

חנה ואברמיקו רביד

קרן שקד

הגחליליות / רולף יאקובסן

זה היה בערב ההוא עם הגחליליות
כשחיכינו לאוטובוס לוולטרי
וראינו זוג זקנים מתנשקים
מתחת לעץ האגוז, זה היה אז
שאמרת, ספק אל האוויר
ספק אלי:
מי שאהב שנים רבות
חייו לא חלפו לשווא.
והיה זה אז שראיתי לראשונה בחיי
גחליליות פורחות בחשיכה, מקיפות
את ראשך כוכבי פז,
זה היה אז.

בגבולות עבד אברמיקו כמלטש יהלומים, נהג משאית ורכז הקניות של הקיבוץ. משנת 1958 עבד כנהג אוטו בוס בחברת "אגד". חנה עבדה במכבסה, בלול ובהנהלת חשבונות. בגבולות נולדו עודד ואבנר.

בתחילת שנות ה-60 החלו בני הזוג לחשוב על עזיבה לעיר. באותם ימים קיבוץ גבולות היה ממש "חור". היה קשה להגיע אליו ולצאת ממנו, ותנאי המחיה לא היו קלים. פירי שחר שכנע אותם להצטרף לקיבוץ העוגן, ואכן, בשנת 1963 עברה המשפחה לקיבוץ.

בקיבוץ נולד הבן השלישי, ליאור. חנה עבדה בהנהלת החשבונות. אברמיקו עבד כנהג אגד, ועשה תורניות שמירה. עם יציאתו לגמלאות, הפך להיות נהג הבריאות של העוגן. בשבתות היו כל הילדים מחכים שאברמיקו יקח אותם לסיבוב עם האוטובוס מסביב לקיבוץ.

לאברמיקו וחנה 7 נכדים ו-4 נינים. הנכדה רננה, (בתו של עודד) עברה לגור בקיבוץ בשכונה החדשה לפני כשנתיים עם בעלה גיא ובנם נעם החמוד. מאז נוהגים אברמיקו וחנה לבקר את רננה כמעט מדי יום.

לבני הזוג שגרת פנסיה מהנה למדי, והם מבליים יחדיו המון. הם נפגשים עם חבריהם בקיבוץ, משחקים ברידג' ולא מפספסים את הסרט בימי רביעי במועדון לחבר. אברמיקו עוד נוהג, דבר המאפשר להם לנסוע כמעט כל יום לאכול ארוחת צהריים ב"מצדה" בצומת העוגן, ולשבת לקפה בסגרדו אחה"צ. מדי פעם נפגשים השניים עם חבריהם מנתניה. הם מטיילים עם קבוצת הגמלאים של אגד, ונוסעים לעתים להצגות. חנה אוהבת לקרוא ספרים, אברמיקו אוהב לקרוא עיתון. הם מטיילים יחד ברחבי הקיבוץ עם הקלנועית, וכאמור – מבקרים הרבה את רננה ומשפחתה.

הסוד לזוגיות ארוכת השנים – כך הם מגלים – הרבה רצון טוב, וסבלנות....

(צילום: קרן שקד)

כמו בכל מהדורה, אצא לפרגן למקום, אדם או מאורע כלשהו, הקשורים לקיבוץ העוגן. בטרם אפרגן לאנשים חשובים, ברצוני להודות לגילי הראל, (בת 10 חודשים), אשר סייעה לי בהכנת הכתבה בכך שלא הפריעה לי, וזאת על אף חיתול מציק ותחושת רעב מבעבעת.. והפעם, ברצוני לפרגן לחברינו **יצחק קמינסקי!**

ב 1954 נולדה סמדר, בתם הבכורה של איציק ורבקה'לה, ולאחר זמן מה חזרה רבקה'לה לארגנטינה עם סמדר. "רבקה'לה לא הרגישה טוב" .. לאחר 4 חודשים של ניתוק מאשתו ומבתו, כתבה לו אמו מכתב חריף. "היא לא הבינה האם התחתנתי עם הקיבוץ או עם אישתי..." ואיציק נאלץ לשוב למולדתו וזאת אל אף ש"הרגשתי שאני מאכזב את התנועה ואת עצמי בכך שאני למעשה יורד חזרה לארגנטינה".

בארגנטינה עבד כסוכן מכירות בחברת נקניקים, ולא-

(צילום: גליה אנדי-פונטרמולי)

אחר מספר שנים לא קלות במהלך נולדו הבנות דליה ורונית, החליטו סוף סוף שחוזרים לארץ! ב 1971 התקבלה משפחת קמינסקי לקיבוץ העוגן: "מנדי ז"ל, אבא של אורנה, הכניס אותי לעבודה במיקסרים במפעל, ומאז ועד היום (!), 45 שנה, אני עובד במחלקות השונות במפעל ובעיקר במחלקת האריזה".

ומה היום?

היום איציק נהנה מאוד לעבוד במחלקת האריזה: "אני חש שמעריכים ומכבדים אותי מאוד". ונהנה מאוד לאכול צהריים עם חבריו במפעל. "לפעמים אנחנו יושבים 6 בשולחן של 4, רק בשביל לאכול יחד וזה נפלא!!"

איציק מפרגן במיוחד ל:

לבנות סמדר, דליה ורונית אשר מזמינות אותי מדי שיש לארוחת ערב.

לשאול (וייגרט) על קטע הקריאה שהוא מקפיד להקריא לפני כל ארוחת השישי.

ל 8 נכדיו וארבעת ניניו, נכדיה של סמדר.

איציק מפרגן למפעל העוגנפלוסט, אשר "מראה סימני התאוששות", וכן למנכ"ל ולמנהל התפעול החדשים. "זו פעם ראשונה שאני רואה מנכ"ל שיוורד כך לפרטים ומתעסק בעצמו בעניינים פרובלמטיים של הייצור".

איציק מאחל לעצמו להמשיך ולהיות "עובד טוב, שלם ומרוצה מעצמו".

יצחק או איציק?

"יש שקוראים לי כך, ויש שכך. זה טוב וזה טוב".

מי אתה במשפט אחד?

"אני איש פשוט עם לב טוב וידיים טובות".

קצת היסטוריה:

איציק נולד ב 1930 בבואנוס איירס שבארגנטינה, ולאחר שנתיים עברה משפחתו ללאנוס, לא רחוק מבואנוס איירס. הוריו ילידי פולין אשר היגרו לארגנטינה עוד בטרם נולד. לאביו של איציק היה בבואנוס איירס בית מלאכה למיטות, ומילדותו עזר, יחד עם אחיו, במפעל.

בבקריום היה נוהג ללכת לבית ספר "רגיל", ואחר הצהריים היה פוקד את בית הספר היהודי.

איציק מספר שבתור ילד חש מדי פעם באנטישמיות, ואפילו זכור לו אירוע ששכן "איטלקי", הרביץ לו וקרא לו במילות גנאי על רקע מוצאו היהודי.

אחרי בר המצווה, הצטרף איציק לקן השומר הצעיר בבואנוס איירס, אשר תרם רבות ל"תקופה היפה בחיי": מפגש עם נערים יהודים רבים בני גילו. לאיציק זכורות לטובה, בין היתר, נסיעות משותפות למופעי מוזיקה קלאסית.

"משום מה, שוחררתי מהצבא בארגנטינה, על אף שהייתי בריא", וחבריי מהשומר הצעיר ואני הצטרפנו להכשרה לקראת עלייה לארץ ישראל: "בצרנו ענבים ועזרנו בתהליך הכנת היין". בתקופת ההכשרה הכיר איציק את רבקה'לה ז"ל, שלמדה אז את מלאכת הכוורנות, לימים אשתו.

איציק עלה לארץ יחד עם רבקה'לה ב 1952 לקיבוץ געתון, שם עבד במפעל "ממתק", וייצר ופלים. לאחר שנה, חבר לחבריה נוספים ויחד הקימו את קיבוץ מצר. איציק הופנה לתחום הבניין ושם זכה ללמוד את רזי המקצוע מ- מיכאל, אבא של אילן בר, שהיה באותם ימים רכז הבנייה בקיבוצי השומר הצעיר. "רבקה'לה ואני התחתנו ב 1953 בבית הרב של נהרייה. קרוב משפחה הביא אפילו בקבוק יין".

נתראה בפרגון הבא.

עמרי הראל | omri@ludan.com

החלפת תפקידים בארכיון / נעמי מילר

בשקט ובצנעה צוינה החלפת התפקידים בארכיון, ובתודה גדולה.

ליהודית פפאי, שניהלה את הארכיון בשקדנות והתמדה של 20 שנה! ובאמונה שלמה שאכן נושא השימור ההיסטורי

(צילום: רות ברך)

נחוץ כל כך וחשוב ביותר לאנסון ערכי העבר. בארכיון הזה - לכל דף יש תפקיד, ולכל תיק משמעות. לכל אירוע יש מגירה ולכל חבר התייחסות אישית ומיוחדת. יעידו על כך כל אלו שנוקדו במשך השנים למכתב מפעם, להחלטה או החלטות שנשכחו, לשמחות וחגים שהונצחו כדי שלא יישכחו משמחות ההווה והעתיד ועוד.. (שלא לדבר על בעלי תפקידים שידעו להיעזר רבות בכל הידע הרב השמור בארכיון).

רותי הילר, הארכיונאית הנכנסת, זימנה בעלי תפקידים, משפחה וידידים, ובצורה חגיגית ומכובדת, הודתה ליהודית על עבודתה הברוכה, והכירה היטב בחשיבות התפקיד החדש שהוטל עליה.

כאן המקום להדגיש עד כמה חשובים העבר והזיכרון בחיינו! הרבה הרבה תודה ליהודית על השקדנות הברוכה רבת השנים.

ולרותי הילר .... עשרים השנים הבאות לרשותך, בהצלחה!

נעמי מילר | miller_n@haogen.org.il

24.8.73

הודעת ועדת - חברים

לאחר ציפיה ארוכה, סוף-סוף הסכים דוד גרון לקבל על עצמו את תיקון האופניים.

אנו רוצים להזכיר שוב פעם לחברים:

א. אין מתקן האופניים חייב לתקן פנצ'רים.

ב. אין מספקים חלקי חילוף ליותר מזוג אופניים אחד למשפחה.

נוסף לזה היה רצוי, שהאופניים ימסרו נקיים לתיקון.

ו. חברים.

אספנים ונהנים

שרון ענבר

אוסף צלחות הנוי של רחל פלד

"הכל התחיל כשיונה כיהן כמזכיר איגוד הכדורעף, ומתוקף תפקידו היה טס ברחבי אירופה. הוא היה מביא לי צלחות מכול מדינה שבה ביקר, מספרת לי רחל. למשל הונגריה, הולנד, צרפת, יוון, ספרד".

לרחל יש צלחות מחרס וישנן גם ממתכת ומעץ. יש גם מירדן וממצרים.

מישראל אין לה צלחות.

סה"כ יש לרחל באוסף המכובד 56 צלחות, כאשר יש תיעוד על אחת שנשברה לפני מספר שבועות... הצלחות האחרונות הגיעו מסלובניה ומאיסלנד.

שרון ענבר | sharon43319@gmail.com

אוכל שבא מהלב

עוגת פרג מבצק פריך - תמר פלדמן

מרב אילן

לבשל עד שמבעבע. לכבות את האש ולקרר.
*את הבצק הפריך ניתן למלא בתפוחים, גבינה מתוקה, אגוזים וכל מה שחפצה נפשכם.

בתיאבון

(צילום: גליה אנדי-פונטרמולי)

בסיום פגישתנו, ביקשתי לשמוע מתמר כמה מילים על חיי היומיום, המשפחה, הקיבוץ ובכלל. השורות הבאות, הן ציטוט אחד ארוך של דבריה של תמר מהתחלה ועד הסוף. לא נגעתי.

"אוהבת מאוד מאוד את כל בני משפחתי, את חברותי. אני מאוד מרוצה מהתנהלות שנות זקנתי. חיי זורמים בנחת, שום דבר אינני חייבת או מוכרחה, או נאלצת לעשות, ולמרות ה"חריקות" הבריאותיות, אני עדיין עם הרבה עיסוקים שממלאים את חיי.

אוהבת אקטואליה (T.V, עיתונות), סרטים, גינון, בישול, תשבצים, חוג לתנ"ך, הרצאות וכו'. הכל בכיף ומתוך בחירה. גם בקיבוץ שתמיד אהבתי, שמחה לראות באופן כללי, רוח של התעוררות חיובית, עשייה מקדמת ופרגון. אז מה רע?

תמר היא אישה אצילה. אין דרך אחרת לתאר אותה. תמיד מטופחת, מאופרת, במיטב מחלצותיה, מצוידת בחיוך נעים שמלווה אותה לכל מקום ובכל עת.

גם כשהיא נוהגת ברכב השרד שלה, הקלנועית, תמיד יהיה זה בגב זקוף, בראש מורם ועם הפנים קדימה...

לתמר 2 ילדים, 7 נכדים ו 5 נינים.

היא מקבלת אותי בביתה המטופח, לבושה בחליפת טרנינג אפורה ומדוגמת, המילה האחרונה כמובן, מאופרת ומוקפדת כתמיד.

על השולחן מונחים מספר פתקים עם מתכונים בכתב ידה, ואני בוחרת בעוגת הפרג שמככבת כאן. באופן בלתי צפוי, אכן הצטרפות מקרים... תמר מפתיעה אותי עם שתי חתיכות של עוגת הפרג, שבמקרה נאפתה באותו סוף השבוע, ואני חייבת להודות - עוגה מדהימה!!! קלה, נימוחה בפה, לא מתוקה מדי, טעימה שחבל"ז, ויאללה, קדימה למתכון:

לפורר ביחד לפירורים	{	2 וחצי כוסות קמח תופח
		100 גרם חמאה
		100 גרם מרגרינה
		קורט מלח
		2 ביצים שלמות
		1/3 כוס סוכר
		קליפת לימון מ 1/2 לימון (לא חובה)
		2 כפות שמנת חמוצה או יוגורט

אופן ההכנה

רק לאחד את החומרים בלי הרבה לישה. להכניס למקרר מינימום לשעה, אפשר גם לכל הלילה. מ 2/3 לרדד עלה לתבנית ולשוליים ולמרוח את המלית ומ 1/3 הבצק שנותר לכסות. למרוח מעל בביצה ובעזרת מזלג לחורר את הבצק לשים בתנור שחומם מראש ל 180 מעלות ל 40-45 דקות

מלית הפרג

- 200 גרם פרג טחון
- 1/2 כוס סוכר
- להוסיף כ 2/3 כוס קפה שחור מבושל או כ 2/3 כוס חלב
- 25 גרם מרגרינה או חמאה
- 2 כפות פירורי לחם
- 1 תפוח עץ מגורר בפומפייה דקה

רוית ברוך

(צילומים: אלון רוטשילד)

אריה הזמין את האמיצים שבינינו לרדת בסולם תלול לתוך הסליק אשר בקומה התחתונה, ושם זכינו לראות מחסניות, אקדחים, רובים, מרגמה, מסכת אב"כ ועוד אמצעי לחימה שונים.

כיום מארח אריה בסליק קבוצות, בתי ספר, בני ובנות מצווה, משפחות וכל אדם הפונה אליו ומתעניין.

יש לציין שלאחר מאות ביקורים במקום, וסיפור היסטורית הסליק, אריה נשמע כאילו הוא מספר את הסיפור לראשונה. מלא סבלנות, אהבה, אכפתיות ונתינה למקום.

אז אם גם לכם בא לעבור את הכביש, לרדת במדרגות תלולות, ולראות במו עינכם אמל"ח וציוד צבאי מהימים ההם, מוזמנים לתאם עם אריה, ומצפה לכם חוויה נהדרת!

אריה בן ארויה,

קיבוץ משמר השרון

נייד: 052-3221073

"מקום קטן המנציח תקופה גדולה"

ואם בהיסטוריה עסקינן, אזי מה נכון יותר מלבקר אצל שכנינו במשמר השרון...

בשעות אחה"צ המאוחרות, הגעתי יחד עם משפחתי וצלמנו המאותגר אלון רוטשילד, לראות את הסליק.

בכניסה כבר חיכה לנו **אריה בן ארויה**, (אביו של שחר מ"לחם שחר", וחמה של מאיה אגם) והחל לגולל בפנינו את סיפור המקום.

אריה פנסינור עסוק מאד, בין תחביביו ועיסוקיו הרבים, הוא משמר ומטפח את הסליק המקומי.

הכל החל בשנת 1975, כאשר אריה עבד במסגריית הקיבוץ ושם לב לתנועה ערה של רכבי משטרה ומג"ב מול מקום עבודתו. דבר זה גרם לסקרנותו, ובעקבות זאת, אט אט נגלה סוד כמוס שנשמר לאורך שנים אצל מספר מועט של חברי הקיבוץ.

בשנים 1943 - 1948 הסתיר ארגון "ההגנה" במקום נשק.

הסליק עצמו נחפר ע"י כורדים עם כיסוי עיניים, בתירוצי שבונים במקום חדר קירור. החפירה הייתה בגובה של 4 מטר וקירות המקום צופו בזפת מיוחדת למניעת רטיבות.

בקרבת המבנה פוזרו כלים חקלאיים ממתכת על מנת לשבש את מגלי המתכות, (מגלי המוקשים) של הבריטים. בחלק העליון היה קיים דיר עגלים להסוואה.

ב"שבת השחורה" (29.6.46), ניסו הבריטים לגלות את המקום אך ניסיונותיהם עלו בתוהו. עם חלוף השנים התגלה המקום בעקבות משחק תמים של ילדים.

בשנת 1985 קיבל אריה אישור רשמי מהקיבוץ להנציח את המקום. בעזרת 2 חברים מהמסגרייה ועבודה קשה, הם שיפצו, ניקו ושימרו את המקום, וביום העצמאות בשנת 1988 נפתח המקום בצורה רשמית.

16.2.73

בשדחה מה-2.73

השיחה החמישה:

- * נבחר צוות לעריכת חג הפסח, בהרכב: שלמה גבעון, אהובה ג., יעקב מ. נתן, י. לאה ש. מלכה פ. רותי ה. נעמי ש.
- * כחברה לוועדת תרבות-כאחראית על החוגים נבחרה חיה ב.ד.
- * כאחראי טכני לתקינות מכשירי טלוויזיה נבחר סקפה.

- * אושרה יציאתו של אהוד נהיר לפעילות תנועתית בתפקיד של מזכיר המכון לחקר חברתי קבוצי.
- * התקיים דיון מקיף על שיטת הצבעה לקבלת חברי הוהלט להמשוך בשיטה הקיימת ללא שינוי, דהיינו: 50% מחברי הקבוץ, לחברות רוב של 2/3 ממספר השאית, תוך הקפדה שהביצוע לא ימשך יותר מחמש שעות ביחס לאופן קבלת קבוצות בניס יתקיים דיון
- * בדיון על מועד שובו של שלמה גרנות מעבוד מגדלי בקר, הוחלט בהצבעה חשאי ת שלמם ב-15 ביולי 1973.

מישיבות המזכירות

מישיבת מזכירות ב-2.4

- * התקציב לממתקים הועלה ל 7 ל"י לחודש.
- * ערך הנקודה לריהוט הועלה ל- 40. ל"י מחיר הנקודה בשנה הבאה יקבע בינואר 74.
- * אושרה בקשת המשתכנים החדשים להפשיך להם את כל 22 נקודות הריהוט הנוספות.
- * תקציב השעונים יצורף לתקציב הריהוט בערך של 2 1/2 נקודות. ההפחתה מסעיף השעונים תחולק חלקית-לצורך תיקונים וחלקית-לזכות החברים במסגרת הניקוד.
- * החברים אשר מוציאים רשיון נהיגה ויעברו על התקציב שהוקצב להם יחויבו ביתרת הסכום על חשבון חופש שנתי.

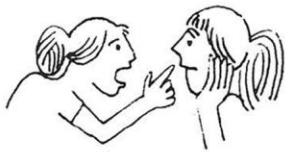
20.10.72

סיכום סדרי נופש תלמידי
לשנת 1973

(1) ההסדר והתקציב מבוססים על שני כלי רכב של הקבוץ, הפיג'ו סטישן, והפיג'ו, לשעבר של שמעונוקה. נשתדל בעתיד כל שנה לכוון את הקניה להחלפת המכונית לעונת האביב ואח המכירה לעונת הסתיו, בכדי לאפשר באופן קבוע לקיים את נופש הגלגלים במכוניות של הקבוץ.

מה נשאל?

חגגנו בפאר הרגיל את חתונת עמירה ואליעזר (דור שני למלוני העוגן) אסתר ופקסי הגיעו ממרחקים כדי לשמח עם כולנו. ושוב חזרו לציריך הבטיחו שלא לזמן רב.

בחתונה הנ"ל זכינו לראות את שני נציגינו בלהקת הריקודים האזורית יוסי ודני.

רכז הרכב החדש, מרדכי בלייר טרם הכנסו לתפקידו החדש, יעבור קורס לעברית. הוא טוען שאוצר קללותיו בעברית מדוברת מוגבל, ולא מעודכן.

(2) מחיר יום נופש גלגלים כדלקמן:

א. הרכב ליום - 25 ל"י.

ב. מחיר כל ק"מ 15 אגורות.

מעל 250 ק"מ ליום יהיה המחיר

25 אג'. הדלק בכל מקרה על

חשבון הקבוץ.

(4) מחיר הרכב והק"מ יישאר כנ"ל

יציב לכל העונה, ולכן גם מחיר

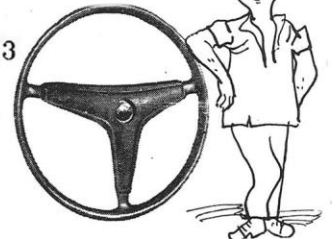
יום הנופש יישאר יציב על בסיס -

40 ל"י ליום + 5 כסף כיס.

(3) על כל יום נופש גלגלים זכאי החבר

ל-20% מתקציב הנופש הרגיל,

דהיינו - 126 ל"י.

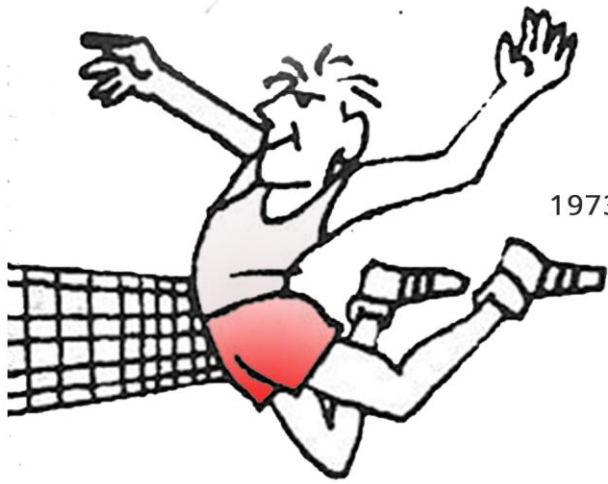
מי אני ומה שמי?

ליאורה ויוסקה אנם

1. מי המופיעים בתמונה? איזו קבוצה?
2. ואיזו להקה הם מחקים?

ליאורה | liora54@gmail.com

ספורט

1973

תגובות לזכייה בגביע

לכבוד הזכייה בגביע המדינה בכדורעף ראינו כמה שחקנים ואוהדים, והנה קטעים מתשובותיהם:

שאלה: מה היו הסיבות שהביאו לזכייה בגביע?

מישי: כל השחקנים היו בבית, והיה אתגר שמאד משך אותנו לנצח, מיכאל: החברה היו בכושר טוב הודות לאליפות צהל בכדורעף אשר הסתיימה זמן קצר לפני אליפות המדינה, וכן שני השחקנים הצעירים תפסו בטחון.

חגן: אני מקוה שלא רחוק היום בו שלשת הבנים שלנו יהיו חצי קבוצה...

נחמה: אני משתדלת לבוא לכל משחק, גם למשחקי חוץ, אני ארבה את הספורט הזה, ולא רק בגלל מישי אני באה למשחקים.

יצחק ג: זכינו בעיקר הודות למזל בהגרלה, והודות לכך שאליצור ניצחו את עין המפרץ.

דניאל: זכינו הודות לכך שבית זרע היו חלשים, תמיד היינו שקולים איתם ועד כה הם ניצחו, הפעם הגיע לנו...

עמרם: זכינו כי שיחקנו טוב.

תודה למתראיינים ולהתראות בנצחונות הבאים.

ראיין וערך מיכה.

גדי(מומחה חובב): לאחרונה הורגש גיבוש בקבוצה, תיאום בין השחקנים לא היתה עצבנות, והיה ניהול נכון של המשחק ע"י המאמן

מאיר תמיר(אחד שלא מבין בספורט...): היה מגיע לנו... קנו טרנינגים יקרים, אז היו צריכים לנצח.

יעקב הלמן: פוטנציאל טוב תמיד היה לנו וזכינו הודות לאימונים באלופות צהל.(כל הכבוד לצהל...)

תגובות נוספות ללא נחוח מעמיק:

רחל: היה נצחון מלהיב, מאד התרגשתי.

ישראל: היה עידוד פנטסטי של הקהל.

חגן: אחרי תקופה ארוכה הפסיקו לריב והתחילו לשחק.

נתן מילר: שמח שניצחנו.

עופרה: השחקנים היו עצומים.

דורית: הם פשוט טובים

שאלה: ומה יהיה לדעתכם בשנה הבאה?

מישי: נשפר את המיקום בטבלה, ואני מקוה שנוזכה שנית בגביע.

יעקב: אם נתאמנו היטב יקחו את האליפות בשנה הבאה.

דורית: המצב בשנה הבאה יהיה קשה עוד יותר כי מתגייסים עוד שני שחקנים לצבא.

אסתר: בשנה הבאה יצטרפו להשקיע עוד יותר.

סיכום הצלחה קבוצתית

כפי יבודאי רוב החברים יודעים סיימנו את הליגה במקום הרביעי שזהו מקום מכובר.

ההשג הוא מרשים במיוחד בהתחשב במצב הקבוצה. שני שלישי של קבוצתנו בצבא, החיילים אינם מספיקים להתאמן, אינם נמצאים תמיד בכושר טוב וכמובן חסר התיאום והגיבוש הקבוצתי שהם גורם חשוב ביותר. כאן המקום גם לציין את חיילנו - שחקנינו אשר עושים מאמצים גדולים כדי להגיע לאמון ולמשחק. לעתים יוצאים מבסיסם ביום שבת, משחקים ותיכף לאחר המשחק משיכים בנסיעה מיגיעת עד השעות הקטנות של הלילה. יש לציין גם את צעירי שחקנינו אשר מתאמנים באופן קבוע למרות שלא תמיד יכולים לשתתף במשחק בגלל היריב הקשה.

מקומנו בליגה על אף כל שמנתי לעיל אינו משקף נאמנה את המצאות שתי הקבוצות אשר לפנינו, מס' 2-3 אינן עולות עלנו ברמת המשחקים ורק חוסר הנסיון והאמון בכוחנו היו בעזרם.

אם הסוף טוב הכל טוב. למעשה הגענו לגיבוש ולכושר טוב בסוף הליגה וכך צעדנו מחיל אל חיל, לניצחוננו בחצי הגמר נודעת חשיבות רבה הרחק מעבר לשמחה הביתית קבוצתית. קבוצת אליצור שנגדה שחקנו בחצי הגמר היא למעשה קבוצה מקצוענית עם אפשרויות רבות, אשר היתה מועמדת רצינית לזכייה בגביע.

גולת הכותרת של העונה: גמר-הגביע, הגיעה. נגדנו התייצבה קבוצה חזקה אשר מורכבת מבכירי שחקנים של שלושה קיבוצים ואילו אנחנו על טהרת בני קיבוצנו בלבד. נצחנו אתם נצחון יפה ומשכנע 0:3.

11	10		9	8	7	6	5		4	3	2	1
	14	■					13	■				12
		17	■		■		■	16				15
	■				20	19	■			18	■	
	26	25	■		24	■	23	■		■	22	21
			30	■		29				28	27	■
■		■					32	■				31
37	■	36	35				34					33
				41	■	■		40	39	■		38
	■			45	■			44	■	43		42
	50	49	■		48	■			47	46	■	
	53	■			52	■					51	■
■		56	■			55	■					54

פעמים יש 56... ציווי - לך החוצה!

מאונך: 1. אחד האבות בתנ"ך, 2. רענן, נקטף כרגע מהשדה, 3. כיסוי בד על עין פגועה, 4. אחד המבנים המרכזיים בקיבוץ, 5. הספק חשמלי, 6. שם משפחה בקיבוץ ...., זוהר, מאושר, 7. קידומת הולנדית, 8. פרי הדר חמוץ, 9. כלי בישול סיני (כ"ח), 10. עץ זקוף, שם של קבוצה כזו בעבר ברמות חפר, 11. חומר (צמח) טבעי המסייע להרגעה ולשינה, 16. מקווה מים גדול, 17. אחד הספרים בתנ"ך, 20. ריצה ארוכה מפורסמת, 22. שם בית הספר החדש בו לומדים נערי הקיבוץ, 23. שם של קיבוץ בנגב, 26. צמח גדול, 28. טיפ, 29. אפיפית, 30. שם מהתנ"ך, אחי משה, 31. עיר יפה בארה"ב, 36. בעלי חיים, פעם חלבו אותן בקיבוץ, עכשיו גרות בשטח השדות, 37. שם של כוריאוגרף ישראלי מפורסם, (ש"מ), 40. שם של זמרת מפורסמת, 41. שם של אחת מהקבוצות הראשונות בקיבוץ, קבוצת שיבולים, 43. קונדס, 47. נוזל בפה, 48. אחד משבעת המינים, 50. נס, 51. עובר בין שתי נקודות.

מאונך: 1. שם הספינה(ות) איתן עלו ראשוני הקיבוץ מאירופה בעליה בלתי לגאלית (6,7), 12. שם של אחד החברים הוותיקים בקיבוץ, הגיע אלינו מקיבוץ גבולות, 13. משקה חריף, 14. לא קשה, 15. חוף ים מפורסם בתאילנד, 17. דמות מופלאה בעבר, של אישה חרשת, אילמת, עיוורת, נכתבו עליה ספרים רבים המתארים את סיפור חייה (ש"מ), 18. גרם להלם ולתדהמה, 19. לא גבוהה, 21. אחד הטעמים, 24. שר, 25. בלי, 27. חלות, קורות, (לדוגמא: פעם בשנה .... תופעות מעניינות), 30. הנקבה של החמור, 31. צורת ישוב כפרי, 32. פרי הגדל בתרמיל, 33. חותן משה, 34. בעל בית מרחץ, 35. אצטבה, 38. יבשה בלב ים, 39. שם של חברת קיבוץ, 41. שם נוסף של חברת קיבוץ, 42. אמיתי, במציאות, 44. עשב תרבותי, גדל מסביב כל בית בקיבוץ, בקיץ רגילים לשבת עליו, 45. בשבילנו, 46. צבע אופטימי, 48. סימן מוסיקלי, 49. במפעל - מחלקת תכנון-פיתוח-יצור, 51. תא הנהג במשאית, 52. לאחרונה בונים אותו בכל בית בישראל, לצרכי ביטחון, 53. ישן, 54. סוג של נחש מסוכן, 55. בחורף בעמקים הרבה

פתרון "מי אני ומה שמי"

1. מימין לשמאל - עופרי קשת, ישי שרון, אפרת וייל עמית, שמעון פלדמן, דפנה פרידמן.
2. ליהקת הנח"ל - גם בתנועות וגם בזכות אפרת שהייתה חברה בלהקה.